

Els homes de l'Albiol el 1795

**Josep M.T. Grau i Pujol
Roser Puig i Tàrrach**

Els homes de l'Albiol el 1795

Josep M.T. Grau i Pujol
Roser Puig i Tàrrach

El 1795, arran de la mobilització general de Catalunya amb motiu de la guerra gran (1793-1795), en tot el corregiment de Tarragona es va fer un recompte dels homes entre 16 i 80 anys, per tal de triar els útils per a les armes. Els regidors dels diferents municipis, sovint ajudats del rector, van redactar unes llistes de la població masculina major de 16 anys on consten el nom i cognom, l'ofici, l'edat i l'estat civil. Posteriorment, els metges habilitats per a l'ocasió declaraven els inhàbils per malaltia. Altres exempcions eren ocupar algun càrrec públic i ser major de 50 anys. De la relació final només uns quants havien de ser elegits: per al total del corregiment de Tarragona l'aportació havia de ser de 2.350 homes¹.

Pel seu interès presentem avui el cens militar de l'Albiol, realitzat el 10 de març del 1795, on destaca l'elevat nombre de veïns. El nucli de la població, entorn l'església parroquial, ha estat sempre reduït, però no així la població total, escampada "en un nombre considerable de masies ubicades al seu extens terme", habitades totes elles a finals del segle XVIII i en plena expansió². Així, hom comptabilitza 110 homes, per a una població aveïnada en el cens de Floridablanca, efectuat el 1787,

1 Aquesta documentació ha estat treballada durant molts anys per un equip dirigit pel Dr. Lluís Navarro de la Universitat Rovira i Virgili. S'han publicat algunes dades, com les de Riudoms, Reus, La Riera, Prenafeta i Miramar, i tot el Tarragonès.

2 Eufemià FORT i COGUL en el capítol "Els masos" de les seves notícies històriques de l'Albiol, editades el 1985 per l'Ajuntament (pp. 85-93), recull, en ordre alfabètic, les notícies de què disposava de cadascun dels masos.

de 363 habitants³.

En relació a l'estat civil, una de les dades que ens ofereix el llistat que avui aportem, la meitat estan casats i el nombre de solters és elevat: comptem dotze solters majors de 30 anys. En realitat estem davant d'una població amb plena expansió demogràfica, amb un alt nivell de joves: gairebé la meitat tenen menys de 30 anys.

Edat i estat civil de la població masculina major de 16 anys de l'Albiol (1795)

Edat	solters	casats	vidus	total
16-19	13	2	-	15
20-24	17	3	-	20
25-29	7	9	-	16
30-34	4	4	-	8
35-39	6	3	-	9
40-44	1	11	-	12
45-49	-	7	-	7
50-54	-	6	1	7
55-59	1	3	-	4
60-64	-	5	4	9
65-69	-	1	1	2
+69	-	1	1	2
total	49	55	6	110

3 J. IGLÉSIES, *El cens del comte de Floridablanca, 1787*, Barcelona 1969, vol. I, p.498.

Si comparem les dades de la lleva del 1795 amb el cens del 1787 (del total de la població) les dues tendències es corroboren: el nombre de solters/res és de l'ordre del 68%, 13 punts per sobre de la mitjana del corregiment de Tarragona i del Principat (55%). La població menor de 25 anys és superior en igual mesura que a la resta de país: a l'Albiol hi havia un 65% de menors de 25 anys davant del 52% a nivell general. De fet, els dos ítems s'interrelacionen: la població jove és població soltera. A l'ensem, però, entra un segon factor que explica el major nombre de solters homes, i és la diferència entre els dos sexes. Si prenem les dades del cens de Floridablanca com a vàlides, la població masculina de l'Albiol era molt elevada: 58% d'homes i 42% de dones, davant del 48% d'homes i 52% de dones de Catalunya. La manca de dones comportaria, per tant, la solteria de molts homes, com ho són els sis pastors elencats el 1795. L'explicació la trobaríem en les característiques sòcio-econòmiques del municipi, en una zona de muntanya, amb una vida dura i aïllada i l'emigració de les dones a les viles properes a servir.

La situació professional dels homes de l'Albiol, l'ofici, està lligat a la terra: un 86,4% són pagesos, terme que inclou tant els propietaris com els jornalers, 6 eren pastors (5,5%) i 9 eren paperers. La indústria del paper tenia a la parròquia de l'Albiol a finals del segle XVIII i, en concret, a la vall del riu de la Glorieta (actual terme d'Alcover) els tres únics molins paperers del Baix Camp, propietat de la Comunitat de preveres d'Alcover⁴.

4 J.M. MADURELL, "Els molins paperers a Catalunya. Notes per a la

Coneixem l'arrendatari dels molins, Antoni Tomàs, que ja els havia obtingut el 1781 i pagat per tres anys (1782-1784) 1.500 lliures⁵.

APÈNDIX

Arxiu Històric de Tarragona (aht), Miquelets, llibre 5.

"Lista general del lugar y término del Albiol, corregimient de Tarragona, de los hombres desde 16 anyos en adelanta, hycos del término y habitantes". Dia 10 de març del 1795.

Nom	edat	estat civil	ofici
Agràs, Ignasi	17	s	pastor
Anguera, Joan	63	v	pagès
Anguera, Josep	31	c	pagès
Arnau, Josep	18	s	pagès
Arnau, Vicenç	40	c	col·lector
Balanyà, Joan	39	s	pastor
Barbarà, Andreu	22	c	pagès
Barbarà, Antoni	55	c	regidor
Barbarà, Antoni	53	c	pagès
Barbarà, Antoni	24	c	pagès

seva localització", a *Homenaje a Jaime Vicens Vives*, vol. II, Barcelona 1967. Altres centres propers eren el mateix Alcover, Vilaverd, Rojals i el més important, La Riba.

5 J.M.GRAU-R.PUIG, "La Riba en el segle XVIII: una economia puixant entorn el paper", a *Miscel·lània Ribetana*, 2(1989): 45.

Barbarà, Antoni	22	s	pagès
Barbarà, Francesc	22	s	pagès
Barbarà, Jaume	19	s	pagès
Barbarà, Joan	41	c	secretari
Barbarà, Josep	25	c	pagès
Barbarà, Pau	18	s	pagès
Barbarà, Pròsper	63	c	pagès
Batlle, Joan	45	c	pagès
Batlle, Josep	61	v	pagès
Batlle, Josep	25	c	pagès
Bori, Antoni	27	c	pagès
Cavaller, Joan	55	c	pagès
Cavaller, Joan	31	c	pagès
Cavaller, Joan	16	s	pagès
Cavaller, Josep	28	s	pagès
Cavaller, Josep	28	s	pagès
Cavaller, Magí	18	s	pagès
Cavaller, Pere Joan	75	v	pagès
Cavaller, Pere	21	s	pagès
Ciurana, Antoni	24	s	pagès
Ciurana, Miquel	43	c	pagès
Cogul, Josep	20	s	pagès
Dalmau, Joan	19	c	paperer
Dalmau, Josep	21	s	paperer
Ferrer, Josep	21	s	pagès
Ferrer, Pere	51	v	pagès

Ferrer, Pere	26	c	pagès
Ferrer, Salvador	41	c	pagès
Gallarí, Antoni	24	s	pastor
Gatell, Francesc	41	c	pagès
Giralt, Jaume	26	s	pastor
Giralt, Joan	29	s	pagès
Giralt, Josep	45	c	pagès
Isern, Gabriel	19	s	paperer
Llaberia, Antoni	18	s	pagès
Llaberia, Pere	26	c	pagès
Mallafre, Ambrós	40	c	batlle
Mallafre, Pau	22	s	pagès
Mariner, Joan	62	c	pagès
Mariner, Joan	35	c	pagès
Masdéu, Andreu	55	s	pagès
Masdéu, Antoni	23	s	pagès
Masdéu, Antoni	21	s	pagès
Masdéu, Batista	40	s	pagès
Masdéu, Francesc	39	s	pagès
Masdéu, Francesc	32	s	pastor
Masdéu, Francesc	32	s	pagès
Masdéu, Jaume	61	v	pagès
Masdéu, Jaume	37	s	pagès
Masdéu, Joan	47	c	pagès
Masdéu, Joan	52	c	pagès
Masdéu, Joan	35	s	pagès

Masdéu, Joan	17	s	pagès
Masdéu, Josep	61	v	pagès
Masdéu, Josep	41	c	pagès
Masdéu, Josep	40	c	pagès
Masdéu, Josep	37	c	pagès
Masdéu, Josep	35	s	pagès
Masdéu, Josep	31	c	pagès
Masdéu, Josep	25	c	pagès
Masdéu, Josep	19	c	pagès
Masdéu, Miquel	42	c	pagès
Masdéu, Pau	22	s	pagès
Masdéu, Pau	23	s	pagès
Masdéu, Pere	63	c	regidor
Masdéu, Vicenç	26	s	pagès
Masquer, Joan	65	c	pagès
Masquer, Pau	28	c	pagès
Moixí, Blai	18	s	pagès
Moixí, Joan	24	s	pagès
Moixí, Josep	62	c	pagès
Moixí, Miquel	36	c	pagès
Nogués, Josep	45	c	paperer
Nogués, Josep	25	c	paperer
Papiol, Gabriel	21	s	pagès
Papiol, Jeroni	19	s	pagès
Papiol, Josep	52	c	pagès
Poblet, Antoni	54	c	pagès

Poblet, Pròsper	45	c	pagès
Poblet, Roc	23	s	pagès
Ponts, Josep	54	c	paperer
Prats, Josep	45	c	pagès
Prats, Josep	39	s	pagès
Prats, Josep	17	s	pagès
Prats, Vicenç	43	c	síndic proc.
Recasens, Pere	49	c	pagès
Ribes, Joan	70	c	pagès
Ribes, Josep	30	c	pagès
Rius, Josep	28	s	pagès
Rius, Salvador	50	c	pagès
Roig, Joan	31	s	pagès
Roig, Josep	25	s	pagès
Roses, Rafel	30	s	pastor
Sants, Joan	44	c	pagès
Soler, Joan	23	s	pagès
Tomàs, Antoni	55	c	paperer
Tomàs, Josep	18	s	paperer
Tomàs, Ignasi	23	c	paperer
Vallverdú, Josep	26	c	pagès
Vallverdú, Josep	61	c	pagès

Article publicat a la revista *El Pont-Alt* (La Selva del Camp)